NVBS Afdeling Noord

Nederlandse Vereniging van Belangstellenden in het

Spoor- en tramwegwezen

www.nvbs.com/noord

Railvereniging van toen en nu

Programma 2027

Zaterdag	9	januari 14:00	Ingelum	Aad de Meij - Grensoverschrijdende beelden.
Zaterdag	13	februari 13:30	Meppel	Harry Peters - Verder ontdekken in de DDR (1978).
Maandag	1	maart 19:30	Assen	Erick Bomhof - Films langs de Moezel en Rijn.
Zaterdag	13	maart 13:30	Buitenpost	Bram Stelling - Reizen in China en Mongolië in de recente jaren.
Zaterdag	10	april 14:00	Ingelum	Frans van Sabben - 100-jarige Baureihe 01 stoomt door Zuid-Duitsland.
Zaterdag	8	mei 13:30	Meppel	Peter vd Vlist - NS in de jaren 1947-1958.
Donderdag	3	juni 19:30	Buitenpost	Kees Procee - Op reis door Ierland en Noord Ierland.
Donderdag	23	sept. 19:30	Coevorden	Paul Muré en Martin Bos - Stoom in de Harz.
Zaterdag	16	oktober 13:30	Meppel	John Krijgsman - 55 jaar Interrail.
Donderdag	4	nov. 19:30	Zuidbroek	Pieter Wemelsfelder - Spoorse Mod-Ostalgie in Oost-Duitsland.
Zaterdag	13	november 13:30	Assen	Jan Tromp - Voor de draad ermee, bovenleiding in NL 1924 -1966.
Zaterdag	11	december 13:30	Buitenpost	Meebrengmiddag

Entree: €4,00 contant; geldt voor zowel leden als niet-leden van de NVBS.

Beste lezer,

Hierbij ontvang je het programma voor het jaar 2027 vol met leuke afdelingsbijeenkomsten van NVBS afdeling Noord.

Wij nodigen je graag uit om vrienden en kennissen, waarvan je weet dat zij ook in het spoor en de tram geïnteresseerd zijn, mee te nemen naar onze bijeenkomsten. Zij betalen net als iedereen € 4,00 als bijdrage in de kosten van de zaalhuur, maar zijn verder niets aan de afdeling verplicht.

De tijden van de bijeenkomsten in Ingelum zijn afgestemd op de tijden van buslijn 71.
Dienstregeling bus is op het moment van schrijven nog niet op de minuut bekend.
Kijk voor de meest recente bustijden op de reisplanner apps, www.qbuzz.frl, www.ns.nl of www.9292ov.nl

Wil je op de hoogte blijven van nieuwtjes, uitstapjes en wijzigingen in het programma, zorg dan dat jouw mail adres bij ons bekend is via **noord@nvbs.com** of kijk regelmatig even op **www.nvbs.com/noord** of onze **Facebook** pagina, eventuele wijzigingen in het programma zijn daar ook zichtbaar.

Foto voorblad: Arriva GTW 301 steekt op 1 november 2026 de nieuwe Friesenbrücke over. Foto: Pieter Wemelsfelder

Programma:

Zaterdagmiddag 9 januari 2027 in Ingelum 14.00 uur – 16.30 uur.
Spreker / onderwerp: Aad de Meij - Grensoverschrijdende beelden.
Locatie: Dorpshuis Skerne Wibe, Folkert Klazingastrjitte 25, Ingelum.
Een beladen titel voor een onschuldige presentatie. In dit programma nemen we een kijkje op spoor- en tramlocaties buiten onze landsgrenzen in de periode vanaf 1966 tot heden, die in beginsel op één dag met het OV, de auto of de bromfiets te bereiken waren.
Toen uw presentator nog een schoolgaand en beginnend railhobbyist was, ontbrak het nog aan de financiële middelen en vrije tijd om grensoverschrijdende railtrips te maken en beperkten binnenlandse trips zich meestal tot uitstapjes binnen de regio.
Tijdens de schoolvakanties bood een voordelig 8-daags treinabonnement de mogelijkheid alle delen van het land te bezoeken en met een aanvullend treinkaartje vanaf de grens tot Aachen Hauptbahnhof ging een hele nieuwe wereld open. De eerste stoomloc verscheen voor de lens van de geleende 6x6-camera en met tramlijn 12 werd een slag naar de grens bij Vaals gereden.
Dagtrips naar België met een collega-railhobbyist, die over een auto beschikte, leverden de eerste beelden op van de buurtspoorwegen en de aandoenlijke drie-assige stadstrammetjes van Gent.
De school werd verlaten, de eerste heuse job diende zich aan en vervolgens ook de eerste eigen auto (FIAT 600), waarmee de nodige grensoverschrijdende railtrips konden worden gemaakt.
U kunt een samenvatting tegemoet zien van dergelijke trips naar Engeland, België en West-Duitsland, waarin we zowel in het verleden als het heden locaties bezoeken en met elkaar vergelijken door middel van de welbekende “toen en nu-plaatjes”. Er zit geen specifieke tijdslijn in dit verhaal, maar we reizen geografisch gezien vanuit Zuid-Engeland via een omtrekkende beweging door België naar het noordwesten van Duitsland. Op de reisplanner staan o.a. Canterbury, Hythe, Antwerpen, de Kustlijn van Knokke naar de Panne, Gent, Brussel, Charleroi, Mons, Moresnet, Köln, Aachen, Kranenburg, Mönchen Gladbach, Hohenbudberg, Bochum, Mülheim, Essen, Düsseldorf, Wuppertal en het stoombolwerk Rheine en omgeving.
Een evenredige mix met opnamen van treinen, trams en een enkele trolleybus, zowel zwart-wit als in kleur.

Aachen, DE-2 naar NL verdween in 1992

Zaterdagmiddag 13 februari 2027 in Meppel 13.30 uur – 16.30 uur.
Spreker / onderwerp: Harry Peters - Verder ontdekken in de DDR (1978).
Locatie: Kerkelijk centrum Samenstroom, Groenmarktstraat 6, Meppel.
Onze eerste ontdekkingsreis in februari 1977, waarvan u vorig jaar de beelden heeft gezien, is ons meegevallen of eigenlijk uiterst goed bevallen. Niet alleen wat het reizen in de DDR betreft, met de geldende beperkingen nauwelijks een probleem, maar zeer zeker geldt dat ook alle spoor- en tramverrassingen die wij tijdens die reis hebben gezien. Gedurende de maanden na deze reis hebben wij ook DDR-ervaringen van anderen gedeeld en daardoor eventueel te bezoeken doelen bepaald zoals de trambedrijven van Oost-Berlijn, Strausberg en Woltersdorf. Al snel besluiten wij om volgend jaar, 1978, weer een reis naar het Oostblok te maken en daarbij willen wij dan zeker ook de Harz en Berlijn bezoeken. Televisiebeelden van de 1 Mei-viering in de “Hauptstadt der DDR” die de NTS (Nederlandse Televisie Stichting) ons ieder jaar laat zien in het Journaal van Acht uur zijn bij deze reis leidend; wij gaan dus niet in de Krokusvakantie maar in de Voorjaarsvakantie waarin 1 mei ook valt. Op die dag willen we de bekende parade in Oost Berlijn beleven. Vorig jaar hebben wij ons gericht op het zuiden van de DDR, dit jaar willen wij geografisch op Berlijnse hoogte blijven. Ook dit is een succesreis geworden. Wij bezoeken; Maagdenburg, Roβlau, Lutherstadt-Wittenberge, Oost-Berlijn, Woltersdorf, Strausberg, de Harz en Nordhausen. Onze zomervakantie gaan wij in Oostenrijk doorbrengen. Op de heenreis daar naar toe willen wij toch nog even DDR-lucht, lees stoom en rook, opsnuiven daarom gaan wij op de heenreis weer de Inner Deutsche Grenze over. Ook die korte doorsteek in het fantastische spoor- en tramland brengt ons veel mooie railgebonden zaken, doch ook enkele mindere fijne ervaringen komen op ons pad. In deze tweede DDR-presentatie hoort en ziet u hier alles over.

Maandagavond 1 maart 2027 in Assen 19.30 uur – 22.00 uur.
Spreker / onderwerp: Erick Bomhof - Films langs de Moezel en Rijn.
Locatie: Buurthuis De Schulp, Buizerdstraat 10, Assen.
De Rijn is een drukke verkeersader voor het spoorverkeer en binnenvaart. De Rijn heeft links en rechts druk bereden spoor. De meeste IC treinen gaan links langs en de meeste goederentreinen rechts, Met de stroomrichting mee heet de linkerkant van de Rijn op zijn Duits "linksrheinisch".
Aan beide kanten is veel treinverkeer en worden goederentreinen regelmatig aan de kant gezet om ingehaald te worden. Bij de Moezel rijden veel ertstreinen met dubbeltractie met 50 ertsbakken totaal tot 4000 ton naar de hoogovens bij de kolenmijnen aan de Moezel, verder IC treinen naar Luxemburg en vaak gemengde goederentreinen naar Frankrijk.

Zaterdagmiddag 13 maart 2027 in Buitenpost 13.30 uur – 16.30 uur.
Spreker / onderwerp: Bram Stelling - Reizen in China en Mongolië in de recente jaren.
Locatie: Cultureel centrum it Koartling, Schoolstraat 31, Buitenpost.
Een aantal keren is Bram naar deze landen gereisd. Met het vliegtuig ligt het meest voor de hand. Echter naar Mongolië heeft hij gereisd met de Trans Siberische Spoorweg. Eenmaal vanuit het westen, Moskou naar de Siberische stad Ulaan Ude en naar dezelfde stad vanuit Vladivostok in het Oosten.
Door de keus het niet meer over Rusland te hebben, slaat hij het Russische deel over.
In Mongolië laat Bram het spoorweggebeuren zien maar ook de rest van het land krijgt aandacht.
In China laat hij plaatsen zien waar de stoom de laatste jaren is verdwenen bezoeken.
Wat modernere zaken krijgen nu de aandacht.

Zaterdagmiddag 10 april 2027 in Ingelum 14.00 uur – 16.30 uur.
Spreker / onderwerp: Frans van Sabben - 100-jarige Baureihe 01 stoomt door Zuid-Duitsland.
Locatie: Dorpshuis Skerne Wibe, Folkert Klazingastrjitte 25, Ingelum.
Van 1 t/m 6 oktober 2025 vierde IGE Eisenbahn-Romantik Reisen zijn dertigjarig jubileum. Tegelijk werd aandacht besteed aan het honderdjarige bestaan van de sneltreinlocomotieven Baureihe 01.
Dit gebeurde met een zesdaagse “IGE monsterrit” door Zuid-Duitsland met maar liefst vijf verschillende stoomlocomotieven van de Baureihe 01, waaronder de SSN 01 1075 van het depot Rotterdam Noord.
Samen met Harry Stoop en Wim Roozen hadden we het idee opgevat om deze zesdaagse rit te volgen en op foto en video vast te leggen. Dat klonk simpel maar …..
Een BR 01 heeft een hoge rijsnelheid van 120km: echt volgen zou dan ook niet makkelijk zijn. Maar de route kende wel wat mogelijkheden tot afsnijden van de route. Bij vertrek op een groot station zou de BR 01 snel een grote voorsprong opbouwen, die niet makkelijk in te halen zou zijn. Maar bij een klein station langs de route zou snel weer verder rijden misschien wel mogelijk zijn. Daarnaast moest er ook water genomen worden. En er waren plaatsen waar van locomotief gewisseld of gedraaid zou worden, of een locomotief bij geplaatst zou worden, wat meestal aardig wat tijd zou kosten. Daarnaast zouden er verschillende fotostops gepland worden, maar waar? We hadden wel wat te voor te bereiden, …… Hoe dit allemaal verlopen is, gaan we in deze presentatie vertellen.
Wie denkt, dit wordt een middag stoom met alleen BR 01’s, vergeet voor het gemak de bijvangst. Acht dagen door het prachtige herfstachtige Zuid-Duitsland bracht ook heel wat goederenvervoer voor de lens. Grote en kleine stations, depots, historische eloc’s in actie, baanvakken met alléén armseinen, verschillende schijnaankomsten en live-vertrek in voorspan met twee locomotieven met stoom tot in de hemel. Waar vind je dit nog?
Rond Nördlingen werd een dag lang verschillende fotoritten door het Beierse landschap georganiseerd. Maar het onbetwiste hoogtepunt waren de pendelritten over de “Schiefe Ebene”. We waren erbij om de sterke locomotieven te zien zwoegen tegen de steile helling.
In Duitsland en op het internet wordt vol ontzag gesproken over een uniek eenmalig evenement dat niet snel herhaald zal worden. We kunnen dit alleen maar beamen. Maar gelukkig hebben we de foto’s nog. We nemen je graag deze middag mee op een monsterrit door Zuid-Duitsland.
Harry Wim en Frans.

Zaterdagmiddag 8 mei 2027 in Meppel 13.30 uur – 16.30 uur.
Spreker / onderwerp: Peter vd Vlist - NS in de jaren 1947-1958.
Locatie: Kerkelijk centrum Samenstroom, Groenmarktstraat 6, Meppel.

Vorig jaar verscheen het boek ‘NS in de jaren 1947 – 1958’ van Peter van der Vlist, de periode die wordt gekenmerkt door wederopbouw en modernisering van de Nederlandsche Spoorwegen. Onder leiding van F.Q. den Hollander wordt het verdere herstel en elektrificatie van het zwaar beschadigde spoorwegnet krachtig ter hand genomen. Per 1 januari 1947 wordt hij benoemd tot president-directeur van de NS.
In zijn verhaal gaat de spreker in op de levensloop van Den Hollander met vanzelfsprekend aandacht voor de bovengenoemde periode waarin hij zijn stempel drukte op de vele imponerende projecten zoals de elektrificatie van de lijnen naar het noorden, oosten en zuiden van het land. Maar ook zijn invloed op de modernisering van het park locomotieven met als belangrijk kenmerk de komst van de series elektrische locomotieven.
Onmiskenbaar is ook zijn invloed op de afbouw van het park stoomlocomotieven.
Met het gereedkomen van de elektrificatie van de Zeeuwse lijn in 1957 is zijn doelstelling grotendeels bereikt en kan de stoomlocomotief in het museum worden opgeborgen
In het verhaal komen aan de hand van vele ook in het boek opgenomen foto’s de bijzonderheden uit de jaren 1947 – 1958 aan de orde. Na de pauze wordt de documentaire vertoond die is gemaakt over deze periode naar aanleiding van het verschijnen van het boek.

Een treinstel uit de serie NS ElD4 601-637 bij station Waalsdorpscheweg, kort voor de heropening van het traject Renbaan-Buurtweg-Scheveningen, 14 juni 1947. J. Voerman

Locomotief 3925 met trein 109 naar Groningen/Leeuwarden, geheel bestaande uit het nieuwe turkooise Plan D-materieel in de boog bij Harderwijk. De trein zal in Zwolle worden gesplitst tussen de twee RD’s: het vijfde en zesde rijtuig. 18 april 1951; foto J.A. Bonthuis

Donderdagavond 3 juni 2027 in Buitenpost 19.30 uur – 22.00 uur.
Spreker / onderwerp: Kees Procee - Op reis door Ierland en Noord Ierland.
Locatie: Cultureel centrum it Koartling, Schoolstraat 31, Buitenpost.
De voorstelling zal voor een groot gedeelte gaan over Ierland en Noord Ierland en de veranderingen die hier momenteel plaatsvinden.

Donderdagavond 23 september 2027 in Coevorden 19.30 uur – 22.00 uur.
Spreker / onderwerp: Paul Muré en Martin Bos - Stoom in de Harz.
Locatie: Hotel Talens, Sallandsestraat 51, Coevorden.
Al in de DDR-tijd trokken de stoomtreinen in de Harz veel liefhebbers, ondanks dat het traject van Schierke naar de Brocken toen niet toegankelijk was. Een bijzonderheid was in 1984 de opening voor reizigersvervoer van de nieuwe verbinding tussen Strasberg en Stiege, waarmee de Selketalbahn en de Harzquerbahn verbonden werden. Toen de muur in 1989 viel zullen weinigen gedacht hebben dat de stoomtractie in de Harz tot in de huidige tijd zou overleven.
De heropening van de lijn naar de Brocken in september 1991 bleek al meteen een enorme publiekstrekker, waar de exploitatie van het net grotendeels op drijft, vooral ook financieel. Na de overdracht van het lijnennet door de toenmalige Deutsche Reichsbahn aan de Harzer Schmalspurbahnen begon op 1 februari 1993 definitief een nieuwe tijd.
In 2006 werd zelfs nog een nieuw traject geopend: de lijn van Gernrode naar Quedlinburg, waardoor de smalspoortreinen konden doorrijden naar het fraaie stadje Quedlinburg.
Uw presentatoren hebben – los van elkaar – in verschillende periodes de Harz bezocht. De beelden geven de ontwikkeling weer die het lijnennet sinds 1979 heeft doorgemaakt. We bereizen het gehele net, inclusief de Selketalbahn en krijgen een goede indruk van de omgeving en de sfeer waarin de treinen rijden, in verschillende seizoenen. Uiteraard wordt ook aandacht besteed aan de stations en het materieel.
Tot besluit vertoont Paul Muré een filmische sfeerimpressie van een stoomrit van Quedlinburg via Alexisbad, Eisfelder Talmühle en Drei Annen Hohne naar de top van de Brocken, waar we in een ijzige winterse sfeer aankomen.

1704 150-43 tussen Steinerne Renne en Drei Annen Hohne
29-5-1992 foto Paul Muré

Zaterdagmiddag 16 oktober 2027 in Meppel 13.30 uur – 16.30 uur.
Spreker / onderwerp: John Krijgsman - 55 jaar Interrail.
Locatie: Kerkelijk centrum Samenstroom, Groenmarktstraat 6, Meppel.

In 1972 werd de Interrail-kaart ingevoerd, waarmee jongeren tot 21 jaar een maand lang onbeperkt per trein door 21 landen in Europa konden reizen. John Krijgsman vroeg en kreeg er een van zijn vader als cadeau voor zijn behaalde HBS-diploma en vertrok op 12 juli 1972 uit Rotterdam voor een 31 dagen durende treinreis. In zijn rugzak een nieuwe kleinbeeldcamera en 12 diafilms à 36 opnamen. Hij reisde door elf landen tussen Finland en Joegoslavië in een toen nog niet 'grenzenloos' Europa en bezocht 26 tramsteden. Zonder spoorboekje, met de landkaart van Europa in zijn hoofd als leidraad. 55 jaar later volgen we John op zijn reis van toen. We zien trein- en trammaterieel dat vrijwel allemaal verdwenen is of een museale bestemming heeft gekregen. In vijf steden (Flensburg, Hamburg, Kiel, Malmö, Turku) is het trambedrijf sindsdien opgeheven. Maar ook zien we treinen en trams die toen net nieuw waren. Enkele daarvan rijden vandaag de dag nog steeds.
Stoomtractie was er 55 jaar geleden al bijna niet meer, maar toch kreeg John nog enkele stoomlocs voor de lens. Ook houten spoorweg-rijtuigen en vooroorlogse trams komen op het scherm. Naast zo'n 260 gescande dia's zijn er de verhalen over die 10.000 kilometer lange treinreis door Europa.

Donderdagavond 4 november 2027 in Zuidbroek 19.30 uur – 22.00 uur.
Spreker / onderwerp: Pieter Wemelsfelder - Spoorse Mod-Ostalgie in Oost-Duitsland.
Locatie: NNTTM Museum, Stationsstraat 5, Zuidbroek.

Na de Val van de Muur en het IJzeren Gordijn op 9 november 1989 brak een nieuwe tijd aan voor Oost-Duitsland dat toen de DDR was. De Duitse Eenheid volgde rap op 3 oktober 1990 en de "nieuwe" bondsstaten waren toegankelijk geworden. Sinds 2003 kom ik daar af en toe op vakantie, vaak met een groep. En de laatste tijd vaker.
Ik kom er graag, omdat er nog genoeg oude dingen standhouden, zoals armseinen, lage perrons, houten lantaarnpalen met die helm bovenop en gietijzeren perronkappen. En natuurlijk tuffen de smalspoorstoomtreinen nog welhaast onverwoestbaar rond. Maar ICE's verschijnen hier ook als verbinding met en in het verenigde Duitsland, in een oude entourage of juist vernieuwd station.
Soms wordt er teruggekeken met nostalgie naar de oude tijd; in Oost-Duitsland noemen deze mensen dat Ostalgie. Ik laat het oordeel hierover een beetje in het midden. Op deze avond laat ik foto's en films zien waar de tijd volledig stil lijkt te staan, maar ook waar moderne treinen inmiddels hun intrede hebben gedaan. Vandaar dat ik de titel vrijelijk Mod-Ostalgie heb bedacht. Het oude DDR-gebied fascineert mij en ik neem jullie graag mee op reis om dit mee te beleven. Ook komen natuurlijk trams en stoomtreinen voor. Zo is "De Rodelblitz" in Thüringen bijvoorbeeld een geweldige ervaring om met zo'n stoomtrein "teruggekatapulteerd" te worden in die oude tijd. Ja, dat is natuurlijk fantasie, maar ik hoop jullie je met mijn presentatie zullen verwonderen!

RB10 Erfurt – Magdeburg in Sangerhausen, met twee Abellio-Linten, 1 juli 2024

Zaterdagmiddag 13 november 2027 in Assen 13.30 uur – 16.30 uur.
Spreker / onderwerp: Jan Tromp - Voor de draad ermee, bovenleiding in Nederland 1924 -1966.
Locatie: Buurthuis De Schulp, Buizerdstraat 10, Assen.
Na de eerste wereldoorlog was men van plan om de treindienst op de Oude Lijn versnellen. Er werd vanwege het succes van de Hofpleinlijn gekozen voor elektrificatie. Na uitvoerige studies over de te gebruiken stroomsoort werd in 1924 met een proefbedrijf tussen Den Haag HS en Leiden begonnen. Al spoedig was de gehele Oude Lijn onder de draad en in de jaren daarna volgden een aantal zijlijnen. In 1938 was het al mogelijk om elektrisch naar Arnhem en Eindhoven te rijden.
Na de Tweede Wereldoorlog was hier vrijwel niets meer van over. In een recordtempo werd dit elektrische net weer opgebouwd en in het begin van de vijftiger jaren waren zowel het Noorden als het Oosten en Zuiden per elektrische trein bereikbaar.
Dit verhaal wordt aan de hand van historische foto's uit vele archieven verteld, waarbij ook ingegaan wordt op oorlogsschade, de Watersnoodramp en de wijze van aanleg en constructie.
Het eerste deel behandelt de periode van ca. 1924 tot kort na de tweede wereldoorlog.

Een trein van Rotterdam Hofplein naar Scheveningen via Den Haag HS op een van de ZHE-sporen van het NS station Den Haag HS. De trein bestaat uit oorspronkelijk ZHESM-materieel dat is verbouwd voor 1500 volt gelijkspanning. Foto: F.F.C. Bruijning, 22 november 1931.

Zaterdagmiddag 11 december 2027 in Buitenpost 13.30 uur – 16.30 uur.
Spreker / onderwerp: Meebrengmiddag.
Locatie: Cultureel centrum it Koartling, Schoolstraat 31, Buitenpost.
Heb je leuke foto's of filmpjes van treinen en trams of andere spoor gerelateerde zaken maar niet genoeg materiaal om een hele middag te vullen? Geen punt, neem ze dan mee naar de meebrengmiddag. Het mogen oude foto's zijn, maar uiteraard ook van je laatste vakantie. Elke spreker krijgt ca. 15-20 minuten om wat te laten zien. Graag wel even vooraf melden via noord@nvbs.com dat je wat meeneemt en welke apparatuur je nodig hebt (beamer, diaprojector, eventueel geluidsapparatuur), dan kunnen we daar rekening mee houden.

Over het programma voor 2028 wordt u tijdig geïnformeerd, houd ook de website in de gaten.

Bestuur NVBS Afdeling Noord

Voorzitter	Secretaris	Penningmeester	Algemeen bestuurslid
Pieter Wemelsfelder	Inge Draijer-Born	Nico Kunnekes	Henk van Joolen
			Manuel Draijer